

Jaarrapport Home-Start Schagen en Hollands Kroon 2022

Inleiding

Home-Start is een programma voor opvoedondersteuning, waarbij vrijwilligers gezinnen ondersteunen met kinderen van 0 t/m 17 jaar en al vanaf de 28ste zwangerschapsweek. Home-Start wordt uitgevoerd in meer dan 22 landen op de wereld en in 163 gemeenten in Nederland.

Home-Start bestaat al bijna 30 jaar in Nederland. Al die jaren lukt het om Home-Start vrijwilligers te werven en te behouden en ouders te ondersteunen bij het weer op de rit krijgen van hun gezin.

Dit jaarrapport laat de resultaten zien van het programma Home-Start in de gemeenten Schagen en Hollands Kroon over het jaar 2022.

Daarnaast geeft het achtergrondinformatie over de gezinnen die gebruik hebben gemaakt van Home-Start en over hun ondersteuningsvragen. Het laat het aantal vrijwilligers zien en geeft informatie over training en begeleiding. Ook geeft het inzicht in de werkwijze van het Home-Start programma.

Inhoud

1. Home-Start in de gemeenten Schagen en Hollands Kroon
2. Resultaten
3. De gezinnen
4. De vrijwilligers van Home-Start
5. Conclusie en aandachtspunten

1. Home-Start in de gemeenten Schagen en Hollands Kroon

Home-Start wordt sinds 2014 uitgevoerd in Schagen en Hollands Kroon door GGD Hollands Noorden. Dit gebeurt onder licentie van Home-Start Nederland.

Home-Start is een opvoedondersteuningsprogramma. Home-Start is van mening dat preventie en het vroegtijdig inzetten van de ondersteuning van groot belang is. Het doel is om kleine vragen klein te houden en niet te laten uitgroeien tot grote problemen. Home-Start wil kinderen een goede start geven in het leven.

Een getrainde vrijwilliger die wekelijks vraaggerichte thuisondersteuning biedt aan een gezin, kan een belangrijke bijdrage leveren aan de stabiliteit van dat gezin. De vrijwilliger werkt vraaggericht en vergroot de zelfredzaamheid en het zelfvertrouwen van de ouders. De vrijwilliger biedt steun vanuit de eigen levenservaring. Hij/zij gaat vanuit een gelijkwaardige positie met de ouders om. Door het bieden van een luisterend oor en/of praktische hulp is het de bedoeling om de druk van de ketel te halen en rust en ruimte te creëren bij de ouders, waardoor er oplossingen in zicht kunnen komen en het plezier in opvoeden weer terugkomt.

2. Resultaten

In 2022 zijn er 22 nieuwe gezinnen aangemeld en hebben er in totaal 41 gezinnen ondersteuning van een Home-Start vrijwilliger ontvangen. Bij 21 gezinnen is de ondersteuning in 2022 afgerond.

De coördinator van Home-Start denkt al vanaf de eerste aanmelding mee met het gezin over de vraag welke ondersteuning het beste past. In sommige gevallen bleek de vraag niet passend bij Home-Start en heeft de coördinator doorverwezen naar bijvoorbeeld een taalmaatje, Buurtgezinnen of is de ouder geadviseerd in gesprek te gaan met de huisarts.

In april van het jaar 2022 zijn er nieuwe vrijwilligers getraind. De meeste van hen zijn gekoppeld aan een gezin en zijn erg enthousiast over de steun die zij de gezinnen kunnen bieden. Eind juni 2022 is de vaste coördinator van Home-Start Schagen – Hollands Kroon uitgevallen door langdurige ziekte. Opvoedadviseur Helma Langedijk heeft in deze tijd de meest urgente taken rondom de ondersteuning van vrijwilligers en gezinnen opgepakt en per 1 oktober is er een vaste vervanger in dienst gekomen (Mimi Povee) waardoor ook de terugkombijeenkomsten, evaluatiegesprekken met vrijwilligers en het onderhouden van contact met verwijzers weer is opgepakt.

De vrijwilligers van Home-Start komen een dagdeel per week in het gezin. De gemiddelde duur van de ondersteuning in 2022 was 10 maanden. Er zijn gezinnen waarbij de ondersteuning een paar maanden duurde en gezinnen waarbij de ondersteuning langer dan een jaar voortduurde. De duur van de ondersteuning zegt niet altijd iets over het resultaat want ook bij gezinnen waar de ondersteuning korter duurde dan een jaar was de tevredenheid over de vrijwilliger hoog.

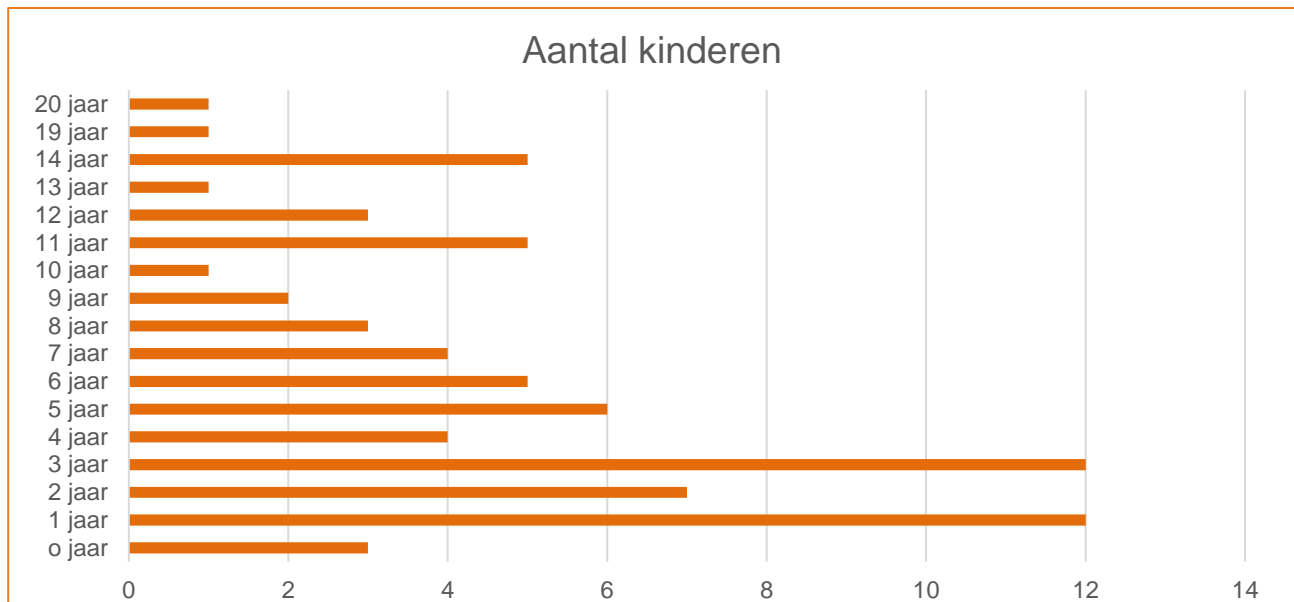
Resultaten 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Resultaat afspraak	30	30	30	30	30
Doorlopende gezinnen vorig jaar	16	13	17	14	21
Nieuw aangemelde gezinnen	26	23	14	31	22
Gezinnen met HS ondersteuning	36	33	32	35	41
Aantal afgesloten gezinnen	26	16	19	15	21
Gemiddelde duur van ondersteuning in maanden	8	9	13	13	10

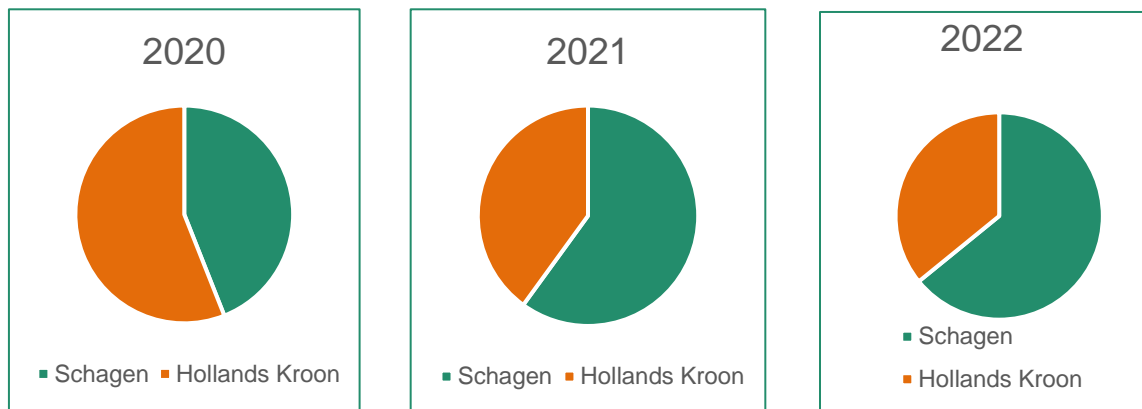
3. De gezinnen

Achtergrondinformatie gezinnen

In de meeste gezinnen die door Home-Start ondersteund zijn, waren het de moeders die contact hadden met de Home-Start vrijwilliger. Door haar te ondersteunen werden indirect ook de vader en de kinderen bereikt. In totaal waren er 77 kinderen in de ondersteunde gezinnen. 24 kinderen waren ouder dan 7 jaar. Binnen sommige gezinnen werd er tijdens de Home-Start ondersteuning een tweede of derde kind geboren. In die gevallen is de ondersteuning op wens van de ouder verlengd zodat de vrijwilliger de ouder kon ondersteunen in deze nieuwe fase binnen het gezin. De Home-Start vrijwilliger bood dan, naast een luisterend oor, ook praktische hulp bij de verzorging van de kinderen.

Vanuit de gemeente Schagen kwam 59% van de aanvragen voor ondersteuning. 41% kwam uit de gemeente Hollands Kroon. Vorig jaar was dit percentage respectievelijk 60% en 40%.

De meeste gezinnen zijn van Nederlandse afkomst. Er waren ook een aantal gezinnen afkomstig uit niet-westerse landen zoals Syrië, Eritrea en Afghanistan. Zij willen in Nederland een nieuw leven opbouwen. De Home-Start vrijwilliger heeft hen hierbij gesteund door bijvoorbeeld te helpen met het vinden van voorzieningen en het bespreken van problemen bij de opvoeding in de Nederlandse cultuur. Ook ondersteunden zij ouders bij de contacten met school.

Hoe komen de ouders bij Home-Start?

Vrijwel de meeste ouders worden door organisaties op Home-Start gewezen. De Jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau en opvoedadviseurs), de wijkteams van Includio en de gemeente Schagen zijn de grootste verwijzers.

Via Parlan jeugd en opvoedhulp zijn er ook gezinnen aangemeld. Parlan schaalde hun professionele jeugdhulp af, maar leek het fijn voor de ouders om toch nog een steuntje in de rug te hebben van een vrijwilliger van Home-Start.

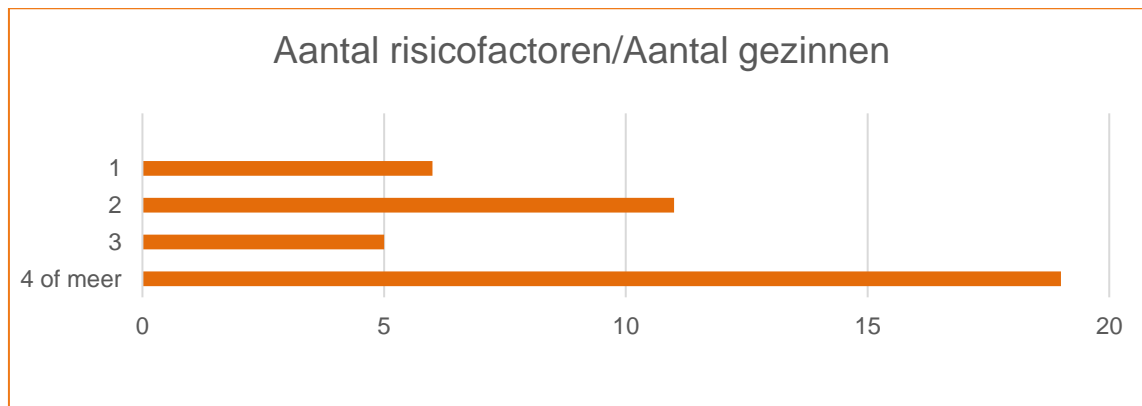
De samenwerking tussen Home-Start en beide coördinatoren van Buurtgezinnen is goed. Er zijn een aantal gezinnen geweest die zowel ondersteuning van Buurtgezinnen als van Home-Start hebben ontvangen. Er zijn twee gezinnen door de coördinatoren van Buurtgezinnen naar Home-Start verwezen en er zijn gezinnen door de coördinator van Home-Start naar Buurtgezinnen verwezen. Op deze manier kon de best passende ondersteuning voor de betreffende gezinnen worden gevonden. De samenwerking tussen Home-Start en Buurtgezinnen zorgt voor een breed preventief aanbod in de gemeenten.

Vraag & behoefte van de gezinnen

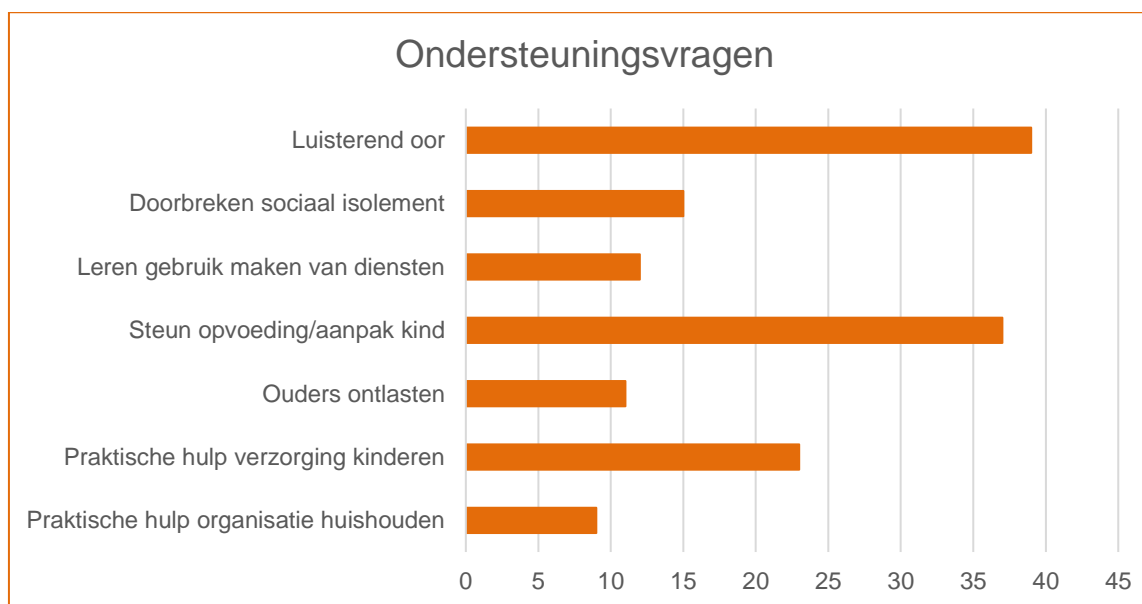
Home-Start werkt vraaggericht, wat betekent dat de vraag van de ouders centraal staat. Tijdens de ondersteuning van Home-Start heeft de ouder de regie. Bij de kennismaking met het gezin kunnen de ouders aangeven welke ondersteuningsvragen ze hebben.

Risico- en beschermende factoren

Uit een artikel van prof.dr. Jo Hermanns blijkt dat het aantal stressfactoren in een gezin het proces van opvoeden kan verstoren, niet de aard ervan. Bij vier of meer is de kans groot dat er blijvende problemen bij kinderen ontstaan. Een sociaal netwerk is één van de belangrijkste beschermende factoren voor kinderen. Home-Start helpt bij het versterken van het sociaal netwerk, de draagkracht en het zelfvertrouwen van de ouders.

Bijna alle gezinnen hebben behoefte aan een luisterend oor. Het kunnen praten over problemen kan vaak al enorm helpen. Ook hebben ouders behoefte aan opvoedtips over bijvoorbeeld 'niet willen eten', 'niet luisteren', 'schermtijd', of 'niet samen kunnen spelen'. De vrijwilliger kan putten uit de eigen ervaring of samen met de ouders op zoek gaan naar oplossingen. Het aanbrengen van meer structuur in de dag of het huishouden is ook een veel gestelde ondersteuningsvraag. Daarbij zijn er een aantal gezinnen die in een sociaal isolement leven en graag ondersteuning krijgen bij uitstapjes maken met de kinderen, bijvoorbeeld naar de speeltuin of de bibliotheek, en in contact komen met andere ouders.

Afsluiting, evaluatie en tevredenheid

Home-Start is een tijdelijke ondersteuning en probeert zoveel mogelijk naar zelfstandigheid van de ouders toe te werken. Tijdens een tussentijdse evaluatie wordt teruggekeken naar de afgelopen periode. Wat heeft de vrijwilliger kunnen betekenen en welke vragen liggen er nog. Het tijdstip van de afsluiting van de ondersteuning van gezinnen gaat altijd in onderling overleg. Het moet voor de ouders goed voelen om zonder het wekelijkse bezoek van de vrijwilliger verder te gaan. In 2022 zijn er 21 gezinnen afgesloten.

De meeste gezinnen hebben het Home-Start programma volledig doorlopen en waren zeer tevreden. Gemiddeld duurde de ondersteuning 10 maanden.

De laagdrempeligheid van Home-Start wordt door ouders als zeer positief ervaren. Het feit dat er niet gewerkt wordt met rapportages en werkplannen geeft ouders vertrouwen. De vrijwilliger is geen professional en spreekt alleen uit eigen ervaring. Voor veel ouders is de persoonlijke aandacht en het luisterende oor een aanzet tot verbetering van de gezinssituatie.

Wat zeggen ouders over Home-Start?

“Ik kon mijn hart luchten bij haar, ik appte haar met vragen en ik heb veel gehad aan haar tips. Ik vond het goud waard dat M. mee ging naar de eerste les babyzwemmen.”

“Ik heb van S. geleerd om dichter bij mezelf te blijven. Ik ben blij met de opstart bij de opvoeding van mijn kindje en ik heb het gevoel dat ik het nu weer zelf kan doen.”

“Ik geef Home-Start een 10! Ik ben heel blij met alle hulp van A. Voordat Home-Start startte was ik er mentaal slecht aan toe, nu gaat het heel goed.”

Doelrealisatie

Het doel van Home-Start is om te voorkomen dat onzekerheid en andere problemen bij de ouders uitgroeien tot grotere problematiek. Bij de kennismaking komt onder andere de vraag aan de orde hoe de ouder zich over een jaar ziet. “Een meer ontspannen moeder voor mijn kinderen zijn” is een wens die vaak genoemd wordt. Bij de afsluiting wordt teruggekeken en ziet de ouder wat er allemaal veranderd is. De problemen zijn niet (altijd) weg, maar de ouders geven wel aan zich sterker te voelen en het weer zelf te kunnen.

4. De vrijwilligers van Home-Start

	2019	2020	2021	2022
Nieuw getrainde vrijwilligers	9	7	9	3
Totaal aantal inzetbare vrijwilligers	26	29	34	35
Aantal gestopte vrijwilligers	7	8	4	2

In 2022 hebben drie nieuwe vrijwilligers de training positief afgerond en zijn er twee vrijwilligers gestopt vanwege verhuizing of het krijgen van een betaalde baan. In 2022 waren er in totaal vijfendertig inzetbare vrijwilligers. De gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers is 65 jaar. Het merendeel van de vrijwilligers is mbo of hbo geschoold. Er zijn twee mannelijke vrijwilligers, de rest is vrouw. Alle vrijwilligers hebben opvoedervaring.

Naast de voorbereidende training komen de vrijwilligers zeven keer per jaar bij elkaar om van elkaar te leren en ervaringen uit te wisselen. Vier keer tijdens zogenaamde terugkombijeenkomsten.

Vaak wordt er tijdens deze bijeenkomsten ook een opvoedadviseur van de GGD of iemand met een bepaalde expertise uitgenodigd. In 2022 zijn er vier terugkombijeenkomsten, een vrijwilligersuitje, een kerstactiviteit en één themabijeenkomst met als onderwerp *Opvoednormen en waarden in verschillende culturen* geweest. Door langdurige ziekte van de vaste coördinator is één themabijeenkomst komen te vervallen.

De vrijwilligers kregen verder individuele begeleiding van de coördinator. Als er problemen spelen in een gezin, kan de vrijwilliger altijd terugvallen op de coördinator. Daarnaast heeft de coördinator met alle vrijwilligers in 2022 een evaluatiegesprek gevoerd waarin het functioneren, de verwachtingen en wensen van de vrijwilliger centraal stond. Uit de individuele gesprekken met vrijwilligers blijkt dat zij een hoge mate van voldoening halen uit hun werk voor Home-Start en hun drijfveer de wens is om iets te betekenen voor een ander.

5. Conclusie en aandachtspunten

Home-Start is een evidenced-based programma en stelt zich tot doel ouders te ondersteunen, zodat zij betere opvoeders voor hun kinderen zijn. Ook in 2022 zijn de resultaatafspraken met de beide gemeenten ruim gehaald. Dit jaar zijn er minder gezinnen aangemeld dan in 2021, dit heeft mogelijk te maken met uitval van de vaste coördinator waardoor er minder aandacht is gegaan naar de bekendheid van Home-Start en contact met netwerkpartners. In 2022 zijn er in totaal 41 gezinnen door Home-Start ondersteund. Binnen sommige gezinnen werd er tijdens de Home-Start ondersteuning een tweede of derde kind geboren en is de ondersteuning daarom verlengd.

Er hebben in 2022 twee vrijwilligers afscheid genomen en er zijn drie nieuwe vrijwilligers getraind. Er waren in totaal 35 vrijwilligers inzetbaar. De vrijwilligers halen veel voldoening uit hun werk voor Home-Start. De inhoud van de terugkombijeenkomsten en de themabijeenkomsten in 2022 worden afgestemd op de leerbehoefte van de vrijwilligers en de actuele onderwerpen die een rol spelen binnen de gezinnen.

De laagdrempeligheid van Home-Start speelt een grote rol. De vrijwilligers zijn ervaringsdeskundig. Dit geeft ouders vertrouwen. De ouders houden de regie binnen het gezin en dat voelt fijn. In 2023 zullen er ook weer nieuwe vrijwilligers geworven worden. Er zal ook weer meer aandacht gaan naar het contact met netwerkpartners en naamsbekendheid van Home-Start zodat er meer gezinnen en vrijwilligers bereikt kunnen worden.

Home-Start Schagen en Hollands Kroon

Uitgevoerd door GGD Hollands Noorden

Coördinatoren: José Blom, Mimi Povee, Helma Langedijk

